

BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Okt. Dr. Onur TOPOĞLU¹

Arş. Gör. Evin ERDEN²

Öz

Bu çalışmada, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans programında yedi dönem boyunca yer alan Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine yönelik öğrenci tutumlarını ölçmek için kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirme aşamaları açıklanmıştır. Ölçek geliştirilirken ilgili literatürden, öğrenci görüşlerinden ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Türkiye koşullarında gerçekleştirilen ölçeğin geçerlik güvenilirlik çalışmaları lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeyindeki 265 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Analizler için SPSS istatistik paket programından yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda 16'sı olumlu, 11'i olumsuz toplam 27 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda tek faktörlü olduğu görülen ölçeğin KMO değeri .95 Barlet katsayısı ise anlamlı bulunmuştur. Tüm bulgular Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine yönelik tutum ölçeğinin Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans programında öğrenim gören öğrencilerin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine yönelik tutumlarını ölçmekte kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi, Tutum Ölçeği, Geçerlik Güvenirlik.

DEVELOPMENT OF THE ATTITUDE SCALE TOWARDS INSTRUMENT EDUCATION LESSON

Abstract

In this study, the stages of development of a valid and reliable measurement instrument that can be used for measuring the attitudes of the undergraduate students towards instrument education lesson which takes place in seven semesters in the curriculum of the Faculty of Education Department of Fine Arts and Music Education Program. While developing the scale, related literature was searched, students' opinions were asked and experts' ideas were benefited. In the circumstances of Turkey, the validity and reliability studies of the scale have been done on 265 students of 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of undergraduate level. Statistical package program SPSS has been used for the analyses. There are 16 positive and 11 negative attitude items in the scale. Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was found as .95. After the factor analyze the scale was consisted of

¹ Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D. otopoglu@adu.edu.tr

² Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D. evinerden@hotmail.com

one factor. KMO value of the scale was found as .83, Bartlett's test was determined as significant. All these have showed that it is a valid and reliable instrument for measuring the approaches of the Faculty of Education Department of Fine Arts and Music Education Program students' attitudes towards instrument education lesson.

Key Words: Instrument Education Lesson, Attitude Scale, Validity Reliability.

GİRİŞ

Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitiminin, amatör müzik eğitiminin ve genel müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Çalgı eğitimi yoluyla öğrencilerin müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalilerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmalarını, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımasını amaçlanır (Öz, 2001: 95).

Türkiye'de Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında "bireysel çalgı" adı altındaki ders, toplam yedi yarıyıl okutulmaktadır. Sekizinci yarıyıldan itibaren bu dersin devamı niteliğindeki "bireysel çalgı ve eğitimi" dersi müfredatta yer almaktadır. Bu ders, müzik öğretmeni adaylarının ileride meslek hayatları boyunca kullanacakları çalgıların öğelerinin ve çalgı çalmaya ilişkin bilgi ve becerilerin öğrenilmesini ve geliştirilmesini, çalınabilecek belirli teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserlerin seslendirilmesini amaçlamaktadır. Sekizinci yarıyıldan itibaren alan "bireysel çalgı ve eğitimi" dersi, çalgı öğretim yöntemlerinin ve bu yöntemlerin nasıl uygulanılacağına öğrenilmesini amaçlamaktadır.

Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında uygulanan "bireysel çalgı" ve "bireysel çalgı ve öğretimi" dersleri genel olarak keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, bağlama, flüt ve gitar çalgılarını kapsamaktadır. Üniversitelerdeki alt yapıya ve kadro yeterliklerine göre bu alanların sayısı artabilmekte ya da azalabilmektedir.

Bu derslerin amaçları doğrultusunda öğrencilerin meslek yaşantıları boyunca bu çalgılar ile okul müziği dağarında yer alan parçaları çalabilmeleri, çalgı çalmaya ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirilebilmeleri ve çeşitli oda müziği gruplarında çalabilmeleri için bu derslerdeki başarıları çok önemlidir.

Başarı kavramını Wolman'a (1973) göre, istenilen bir sonuca ulaşma yönünde bir ilerlemedir. Başarı bu kadar geniş kapsamlı tanımlanmakla birlikte eğitimde başarı denildiğinde genellikle okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan "Akademik Başarı" kastedilmektedir. Ahmann, Glock'a göre (1971) akademik başarı, genellikle öğrencinin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder (Erdoğan, 2006: 97).

Eğitimde başarıyı etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Örneğin öğrencinin derse, okula, öğretmene ilişkin tutumlarının başarıyı etkilediği söylenebilir. Uçal Canakay'a (2006) göre bireyin bulunduğu fiziksel ortam, önceden getirdiği inançlar, değerler ve tutumlar, başarı düzeyini etkilemektedir. Bu bakımdan öğrencilerin girdikleri derslere ilişkin tutumlarının belirlenmesi öğrencilerin başarı ya da başarısızlıklarının nedenlerinin ortaya konması açısından büyük önem taşımaktadır.

Tezbaşaran'a (1997) göre tutumların ölçülebilmesi tanımlanabilmesine bağlıdır. Tutum, belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eylemidir. Baysal' a (1981) göre tutum, bireyin kendisine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu (obje) ya da olaya karşı deneyim ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki eğilimidir.

Albarracin et al.'a (2008) göre tutumlar, insanın sosyal ve fiziksel dünyayı algılamasını şekillendirdiği ve gizli olmayan davranışlarını etkilediği için önemlidir (Crano ve Prislın, 2008). Özgüven (1999) ise tutumu, bireylerin eşya, kişi, grup, fikir veya kurumları kabul ya da reddetmeye olan bir çeşit hazır oluş hali ya da eğilimi olarak tanımlamıştır.

Dönmezler' e (1976) göre ise tutum, birbirine ilişkin inançların nispeten sürekli bir organizasyonudur. Böylece kişi eşyayı ve durumları nitelendirici, değerlendirci ve savunucu eylemde bulunur.

Haddock ve Maio' ya (2005: 1) göre tutumlar, insanların nesnelere hakkındaki tüm değerlendirmeleri ile ilgilidir. Zanna ve Rempel'e (1998) göre tutumlar, hemen hemen tüm alanlardaki nesnelere hakkındaki olumlu ve olumsuz duyguları, inançları ve davranışsal bilgiyi kapsamaktadır. Başka bir deyişle tutumlar, insanların büyük ölçüde her şey hakkında nasıl hissettiklerini özetler (Crano ve Prislın, 2008).

Mc Guire'a (1985) göre sosyal psikoloji alanı başından beri farklı yapılardan meydana gelmiş bir mozaik olmuştur fakat tutumlar bu mozaikte her zaman en önde gelen unsurlardan biridir (Crano ve Prislın, 2008) ve yapılan araştırmalarda tutum kavramıyla ilgili pek çok şey keşfedilmiştir (Haddock ve Maio, 2005).

Kağıtçıbaşı'na (1999) göre tutum, gözlenebilen ortaya konan bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir. Tutum gözle görülmez; fakat gözle görülebilen bazı davranışlara yol açtığından, bu davranışların gözlenmesi sonucu bu tutumun var olduğu öne sürülebilir.

Tutumlarımız günlük yaşamımızda çok önemlidir. Birey bir obje ya da bir olaya tutum geliştirdi ise, ona doğru yaklaşır ve onu destekler. Eğer bir obje ya da bir olaya olumsuz tutum geliştirdi ise, ondan uzaklaşır. Koşullar o objeden uzaklaşmasını engellediği zaman da çatışmaya girebilir. Tutumlar büyük ölçüde bireysel ve toplumsal değerlere dayalıdır. İnsandan insana farklılık gösterir (Ülgen, 1997: 89).

Öztopalan'a (2007) göre tutumlar;

- doğrudan doğruya gözlenemezler, ancak bireylerin davranışlarına bakılarak tutumlarına yönelik sonuçlar çıkarılabilir.
- durağan değil değişkendir. Çünkü tutumlar doğuştan gelmeyen, öğrenmeye dayalı olarak oluşan özelliklerdir.
- bireyin herhangi bir uyarıcı karşısında olumlu ya da olumsuz tepki gösterme eğilimidir.
- insan davranışlarına yön verdikleri için bilişsel, duygusal ve davranışsal öğeleri bünyesinde barındıran unsurlardır.
- gelip geçici değildir; bireyin hayatında belirli bir süre devamlılık gösterir.

Tutumların bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç ögesi vardır ve göre bu ögeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bilişsel ögeyi Triandis, bireyin düşünme süreçlerinde kullandığı bir sınıflama olgusu olarak tanımlamaktadır. Bireyler birçok uyarıcıyı önce belirli sınıflarda toplarlar, daha sonra bu sınıfları birbirleri ile ilişkilendirirler. Bu sınıflama süreci bireyin çevreye tepkisini basitleştirerek çevreyle ilişkisini kolaylaştırır (Baysal, 1981: 14). Bu sınıfların hoş giden ya da gitmeyen olaylarla, arzulan ya da arzulanmayan amaçlarla ilişkilendirilmesi söz konusudur (Baysal, 1981: 15). Böyle bir ilişkinin varlığı tutumun duygusal ögesini temsil eder. Tutumun davranışsal ögesi bireyin belli bir uyarıcı sınıfındaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtır (Baysal, 1981: 16).

Amaç ve Önem

Bu araştırmanın amacı bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarını ölçmede kullanılacak bir tutum ölçeği geliştirme aşamalarını ortaya koymaktır. Geliştirilen bu tutum ölçeği, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitmenliği Anabilim Dallarında öğrenim görmekte olan tüm lisans öğrencilerinin tutumlarını ölçebilmek amacıyla geliştirilmiştir.

Tüm dünyada eğitimciler ve eğitim psikologları yaptıkları çalışmalarda öğrenmeyi etkileyen faktörlerin neler olduğu ve öğrenci başarısının nasıl artırılacağı gibi konular üzerinde önemle durmuşlardır. Bu konuda günümüze kadar pek çok araştırma yapılmış ve hala yapılmaktadır. Taranan literatür doğrultusunda Bireysel Çalgı Eğitimi dersine yönelik geliştirilmiş bir tutum ölçeğine rastlanmamıştır. Bu araştırma ile geliştirilen tutum ölçeğinin öğrenci başarısını artırmayı amaçlayan Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri öğretmenlerine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Türkiye’de bulunan üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Bireysel çalgı dersi ile sınırlıdır.

Sayıtlar

Bu çalışmada, öğrencilerin müzik teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği’ ndeki maddeleri gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtacak biçimde içtenlikle doldurdukları sayıtlısından yola çıkılmıştır.

YÖNTEM

Tutumlar doğrudan ölçülemezler. Bireylerin tutumlarını öğrenmek için onların duyguları, düşünceleri ve davranışları ile ilgili bilgi edinilmeye çalışılır. Tutum ölçme alanında birçok örnekleme yöntemi vardır. Bunun nedeni her bir araştırmacının ölçeklemede değişik yeterlilik kurallarına önem vermeleridir. Bütün yeterlilik kurallarını içeren bir ölçek henüz geliştirilmemiştir. İlk olarak geliştirilen ölçekleme yöntemlerinde tek boyutluluk önem kazanmıştır. Thurstone (1928), Likert (1932) , Guttman (1942) ve Bogardus (1925) ölçekleri bu tür ölçeklerdir (Baysal, 1981: 73).

Tutum ölçekleri içinde en yaygın olanı Likert’ in dereceleme toplamlarıyla ölçekleme modelidir. Çünkü bu model ölçek oluşturmadaki işlemler bakımından diğer modellerden daha

ekonomiktir ve sezgilere daha çok dayanır. Ayrıca Likert tipi ölçekleme yönteminin en az diğer ölçekleme yöntemleri kadar güvenilir olduğu saptanmıştır.

Likert tarafından geliştirilen derece toplamları ile ölçekleme yaklaşımında, ölçülmek istenen söz konusu tutum ile ilişkili çok sayıda olumlu ve olumsuz ifade, çok sayıda cevaplayıcıya uygulanır. Cevaplayıcılar her ifade için “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “karasızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde tepkide bulunurlar. Böylece her cevaplayıcı ölçekteki her ifadenin kapsadığı tutum ögesine katılma/katılmama derecesini bildirmiş olur (Tezbaşaran, 1997: 9).

Bu araştırmada ölçek maddelerinin oluşumuna temel olması açısından örnekleme temsil ettiği düşünülen Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden oluşan 58 öğrenciye “Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Duygu ve Düşünceleriniz” konulu kompozisyon yazdırılmıştır. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanarak tutumla ilgili olduğu düşünülen görüşler saptanmıştır. Ölçek maddeleri kompozisyonlardan elde edilen görüşlerin yanı sıra önceden geliştirilmiş tutum ölçekleri (Bilen, 1995; Özmenteş, 2007; Güdek, 2007) ve ilgili literatür incelenerek oluşturulmuştur.

Ölçek lisans düzeyindeki öğrencilere uygulanacağından her bir ifade için beş kategori belirlenmiştir. Öğrencilerin “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “az katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” kategorilerinden birini seçerek ifadeye katılma derecelerini belirtmeleri planlanmıştır.

Tutum cümleleri sade, yalın, anlaşılır bir dil kullanılmış, olumlu ve olumsuz tutum cümlelerinin eşit dağılımına dikkat edilmiştir. Ölçek, 26’sı olumlu 24’si olumsuz 50 tutum ifadesinden oluşmuştur. Büyüköztürk’e (2002) göre kapsam geçerliği, testi oluşturan maddelerin, ölçülmek istenilen özelliği ölçmede nicelik ve nitelik olarak yeterli olup olmadığının göstergesidir. Kapsam geçerliğini test etmede kullanılan mantıksal yollardan biri, uzman görüşüne başvurmaktır. Oluşturulan maddelerinin kapsam geçerliğinin artırılması için ölçek, üç müzik eğitimi uzmanı, iki eğitim bilimci ve bir istatistikçi tarafından incelenmiştir. İncelemeler sonucunda ölçekteki 23 madde çıkarılarak madde sayısı 27’ye indirilmiştir. Ölçeğin ödenemesi Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalından 63, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalından 36, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalından 83, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalından 83 öğrenciye olmak üzere toplam 265 kişiye uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen verilere SPSS 15.0 programı kullanılarak madde ve faktör analizi yapılmıştır. Uygulanan 265 tutum ölçeğinin 260’ı program tarafından dikkate alınmış, 5’i kapsam dışı bırakılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Güvenirlilik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır. Ölçülmek istenen belli bir şeyin, sürekli olarak aynı sembolleri almasıdır. Aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır. Ölçmenin tesadüfi yanılğılardan arınık olmasıdır (Karasar, 2004: 148). 27 maddelik ödeneme formunun Cronbach güvenirlilik katsayısı Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Öndeneme Formunun Analizi

N	Madde Sayısı	Cronbach Alpha
260	27	0.959

Maddelerin ayırt edicilik gücünün belirlenmesi için, madde-test korelasyonu yapılmıştır. Bu analize göre, bir maddeden alınan puanlarla tüm ölçekten alınan puanlar pozitif yönde ve yeterince yüksek bir korelasyon gösteriyorsa, o madde ayırt edici kabul edilmekte ve nihai teste alınmaktadır (Erkuş, 2003: 129). Madde-test korelasyon katsayısı 0.40 ve daha yüksek değerde maddeler çok iyi ayırt edici maddelerdir; 0.30 ile 0.40 arasındaki maddeler iyi, 0.20 ile 0.30 arasında olan maddeler düzeltilmesi gereken maddelerdir (Erkuş, 2003: 135).

Öndeneme formundaki maddelerin madde-test korelasyonları 0.82 ile 0.46 arasında değer almaktadır. Öndeneme formunda yer alan tüm maddeler incelendiğinde madde-test korelasyonu 0.46'nın altında değere sahip madde olmadığından tüm maddeler analizde yer almıştır. En düşük faktör yük değeri 0.46 olması nedeniyle tüm maddeler yüksek değerde maddeler olup çok iyi ayırt edici özellik taşımaktadır. Tablo 2'de öndeneme formunda yer alan maddelerin madde-test korelasyonları yer almaktadır.

Tablo 2. Madde-Test Korelasyonu Maddelerin Değerleri

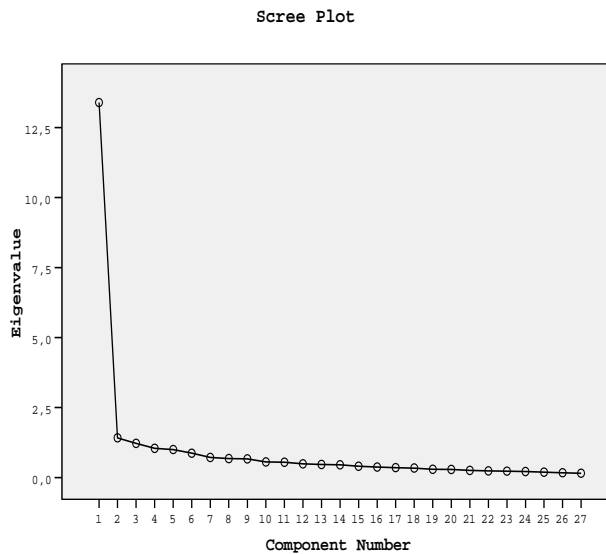
Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu	Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu
1	,589	15	,647
2	,774	16	,795
3	,565	17	,643
4	,672	18	,581
5	,652	19	,710
6	,693	20	,638
7	,467	21	,730
8	,744	22	,700
9	,463	23	,752
10	,822	24	,503
11	,719	25	,619
12	,718	26	,725
13	,730	27	,640
14	,803		

Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin yapı geçerliğini ortaya konması için öndeneme formu, faktör analizi ile incelenmiştir. Büyüköztürk'e (2002: 117-118) göre faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir. Faktör analizinin yapılabilmesi için yeterli sayıda örnekleme ulaşılması gerekmektedir. Örneklemeden elde edilen verilerin yeterliliğinin sağlanması için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmaktadır. Kaiser, bulunan değerlerin 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0,60 ve 0,70'lerde vasat, 0,80'lerde iyi, 0,50'nin altında ise kabul edilemez olduğunu belirtmiştir. Ayrıca faktör analizindeki evrendeki dağılımın normal olması gerekmektedir. Barlett katsayısının anlamlı çıkması evrendeki dağılımın normal olduğunun göstergesidir. (Tavvancıl, 2002: 51). Büyüköztürk'e (2002) göre KMO değerinin 0,60'dan büyük, Barlett katsayısının anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. 27 maddeden oluşan öndeneme formundan elde edilen veriler üzerinde yapılan faktör analizi neticesinde KMO katsayısı 0,952 ve Barlett katsayısı anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Ölçek maddelerinin faktörlerle olan ilişkisi ise faktör yük değeri adı verilen katsayı ile açıklanmaktadır. Aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin belirlenmesinde faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması iyi bir ölçüdür. Ancak az sayıda madde için bu sınır değer 0.30'a kadar indirilebilmektedir. Özdeğer, hem faktörlerce açıklanan varyansı hesaplamada, hem de önemli faktör sayısına karar vermede dikkate alınan bir katsayıdır. Faktör analizinde genel olarak özdeğeri 1 ya da 1'den büyük olan faktörler önemli faktörler olarak düşünülmektedir (Büyüköztürk, 2002). Ölçekte özdeğeri 1'den büyük 4 faktör bulunduğu görülmüştür. Birinci faktörün, ölçeğe ilişkin toplam varyansın %49'unu açıkladığı görülmüştür. Yapılan faktör analizinde birinci faktördeki maddelerin faktör yüklerinin 0,844 ve 0,492 arasında değiştiği saptanmıştır. Şekil 1'deki çizgi grafiğinde görülen birinci faktörden sonraki hızlı düşüş, ortak faktör varyansına ait değerler ve birinci faktördeki yük değerleri dikkate alındığında Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Tutum Ölçeği'nin tek faktörde toplanabildiği görülmektedir.

Şekil 1. Özdeğerlere Ait Çizgi Grafiği

Madde analizi ve faktör analizinin Likert ölçeğinde kullanılma nedeni, Likert ölçekleme tekniğinin en önemli konusu olan “tek boyutluluk” özelliğini sağlamak içindir. Tek boyutluluk bütün maddelerin aynı tutumu ölçmesi anlamına gelmektedir (Tavşancıl, 2002: 148). Bireysel Çalgı Dersine İlişkin Tutum Ölçeği için uygulanan faktör analizinde öndeneme formu maddelerinin büyük çoğunluğu tek faktörde toplanmıştır. Faktör yük değeri 0,45’ten küçük madde bulunmadığından ve öndeneme formundan madde çıkartılmamıştır. Öndeneme formuna yer alan maddelerden en az yük değerlerine sahip olan madde 0,492 değerinde olduğundan ölçekteki sınır değer, 0,49 olarak belirlenmiştir. Birinci faktörde toplanan maddelerin faktör yük değerleri Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3. Birinci Faktörde Toplanan Maddelerin Faktör Yük Değerleri

Madde Numarası	Faktör Değeri	Yük	Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu
1	,614		15	,676
2	,797		16	,820
3	,594		17	,679
4	,681		18	,614
5	,697		19	,739
6	,720		20	,668
7	,492		21	,759
8	,767		22	,731
9	,495		23	,779
10	,844		24	,538
11	,747		25	,648
12	,743		26	,755
13	,758		27	,671
14	,824			

Madde-test korelasyonu ve faktör analizi sonuçlarına bakılarak bu maddelerin, öğrencinin “Bireysel Çalgı Eğitimi” dersine yönelik tutumlarını ölçtüğü söylenebilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğretmen adaylarının donanımlı yetişmesindeki ön koşullarda biri olarak görülen müzik öğretmenlerinin en az bir çalgıyı iyi şekilde çalıp bu çalgı ile müziksel kimliğini kazanarak çeşitli şekillerde müzikal performans yapması gerekliliği nedeniyle müzik öğretmeni adayları için büyük önem taşıyan Bireysel Çalgı Eğitimi dersine yönelik tutumlarının ölçülmesine yönelik bir tutum ölçeği geliştirilmiştir. 16’sı olumlu 11’i olumsuz olmak üzere 27 (EK 1) maddeden oluşan öndeneme formunun uygulanmasından sonra yapılan istatistiksel çözümlerinde madde-test korelasyonda yer alan maddelerin hepsinin 0.45’ten büyük olması nedeniyle 27 maddenin hepsinin maddelerin dikkate alınması ile Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.95$ olan bir tutum ölçeği elde edilmiştir. Bu sonuç, Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin yeterli derecede geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Öndeneme formuna uygulanan faktör analizi sonuçlarına bakıldığında, maddelerin tek faktörde toplanabileceği görülmüş ve ölçekteki tüm maddeler tek faktörde toplanmıştır.

Geçerlik ve güvenilirliği saptanmış bu tutum ölçeğinin Bireysel Çalgı Eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarına, bu alanda bilimsel çalışmalar yapan araştırmacılara ve tüm müzik öğretmeni adaylarına faydalı olacağı umulmaktadır. Ayrıca öğrencilerin herhangi bir derse ilişkin akademik başarıları ile aynı derse yönelik tutumlarının birbirleriyle yakından ilişkili olduğu düşünülürse Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında önemli derslerden biri olarak görülen Bireysel Çalgı Eğitimi derslerinde öğrencilerin başarılarının artması için düzenli olarak ilgili derse yönelik tutumlarının ölçülmesi ve elde edilen sonuçlara göre öğrenci tutumlarının artırılması için öğretmenler tarafından gerekli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- BAYSAL, Ayşe Can (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*, İstanbul: Yalçın Ofset Matbaası.
- BİBER ÖZ, Nesrin (2001). “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra-Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 14 Sayı 1, Sf: 93-99
- BİLEN, Sermin (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2002). *Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- CRANO, William D.; PRİSLİN, Radmila (Ed.). (2008). *Attitudes And Attitude Change*. London and New York: Psychology Press.
- DÖNMEZLER, Sulhi (1976). *Sosyoloji*. İstanbul: İTİA Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları.
- EEDOĞDU, M. Yüksel (2006). “Yaratıcılık İle Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt , Sayı 15, Sf: 95-106.
- ERKUŞ, Adnan (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- GÜDEK, Bahar (2007). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumların Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

HADDOCK, Geoffrey; MAİO, Gregory. R. (Ed.). (2004). *Contemporary perspectives On The psychology Of Attitudes*, Hove and New york: Psychology Press.

KARASAR, Niyazi (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

ÖZGÜVEN, İbrahim Ethem (1999). *Psikolojik Testler*, Ankara: PDREM Yayınları.

ÖZMENTEŞ, Gökmen (2006). “Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi”, *İlköğretim Online*. Sayı 5 (1), Sf: 23-29.

ÖZTOPALAN, Ezgi (2007). *İlköğretim Düzeyindeki özel Okulların 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Akademik başarıları Arasındaki İlişki*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem (1999). *Yeni insan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

ÜLGEN, Gülten (1997). *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.

TEZBAŞARAN, Ata (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayını.

TAVŞANCIL, Ezel (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

UÇAL CANAKAY, Esin (2006). *Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme*.

Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. (26-28 Nisan 2006) Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

EK 1 ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL ÇALGI DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Tutum İfadeleri	Tutum Düzeyleri				
	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Az Katılıyorum (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
1	Boş zamanlarımda çalgı çalışırım.				
2	Çalgı dersi sevdiğim bir derstir.				
3	Çalgı dersi bende stres yaratır.				
4	Çalgı derslerinde çok sıkılırım.				
5	Çalgı ders saatlerinin daha çok olmasını isterim.				
6	Çalgı dersine zorunlu olduğumdan dolayı girerim.				
7	Çalgı derslerine her zaman hazırlıklı girerim.				
8	Çalgı dersindeyken zamanın nasıl geçtiğini anlamam.				
9	Çalgı dersimi kaçırdığımda mutlaka telafisini yapmak isterim.				
10	Çalgı dersleri çok sevdiğim dersler arasındadır.				
11	Çalgı dersleri bence sıkıcıdır.				
12	Çalgı dersleri beni rahatlatır.				

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 31 Temmuz – Ağustos 2012

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

13	Boş zamanlarımda çalgımı çalmaktan hoşlanırım.					
14	Çalgı dersleri bence çok eğlencelidir.					
15	Çalgı ders saatlerinin arttırılmasını isterim.					
16	Çalgı derslerine zorunlu olmasam girmek istemem.					
17	Çalgı derslerinin kaldırılmasını isterim.					
18	Çalgı ödevlerini çalışırken çok sıkılırım.					
19	Boş zamanlarımda çalgım ile ilgili bir şeyler yapmak hiç aklıma gelmez.					
20	Çalgı dersleri bende müzikle ilgili bir şeyler yaratma isteği uyandırır.					
21	Çalgı derslerinin bir an önce bitmesini isterim.					
22	Çalgımla ilgili hiçbir şey ilgimi çekmez.					
23	Çalgı dersini diğer derslere göre daha çok severim.					
24	Çalgı dersinin müzik eğitimim için gerekli olduğunu düşünürüm.					
25	Çalışma zamanımın çoğunu çalgıma ayırmak isterim.					
26	Çalgıma sadece sınıfımı geçmek için çalışırım.					
27	İleride çalgımla ilgili bir meslek seçmek isterim.					